

Lớp Phật Pháp Buddhaddhamma
Môn học: PĀLI PHÁP CÚ

Bài học thứ năm 13.4.2023

X
PHẨM HÌNH CỤ
(Daḍḍavagga)

Gồm 17 bài kệ với 11 duyên sự

X. Phẩm Hình Cụ _ Kệ số 1 (dhp 129)

Duyên sự:

Bài kệ này đức Phật thuyết khi Ngài trú tại Jetavana thành Sāvatti, do câu chuyện các tỳ kheo phe lục sư (*chabbaggiyabhikkhu*).

Ở Jetavana, một lúc họ các tỳ kheo phe thập thất sư (*sattarasavaggiyabhikkhu*) đến chùa trước, họ sửa sang trú xứ để cư ngụ.

Vừa sửa sang xong, có những tỳ kheo phe lục sư đến sau, nhưng ý mình nhiều hạ lạp hơn nên đã đuổi các tỳ kheo phe thập thất sư ra để dành trú xứ.

Các vị phe thập thất sư không chịu nhường nói rằng: “Chúng tôi đến trước và đã quét dọn sửa sang trú xứ vừa xong, không lý nào chúng tôi nhường chỗ cho các ngài!”.

Nghe nói vậy, nhóm lục sư dùng gậy đánh nhóm thập thất sư. Các tỳ kheo bị đánh, sợ chết, la hét ầm ĩ. Đức Phật nghe ồn ào, Ngài hỏi chuyện gì? Chư Tăng bạch Phật: “Các tỳ kheo phe lục sư đánh đập các tỳ kheo phe thập thất sư để dành trú xứ”.

Đức Phật kêu chư tỳ kheo tụ họp lại hỏi ra lẽ, xong Ngài cấm chế học giới: “Vị tỳ kheo nào sân hận phần họ đánh đập vị tỳ kheo khác, thì phạm tội ưng đối trị” (*vin.pācittiya.điều 74*)

Đức Phật dạy tiếp: “Này các tỳ kheo, là tỳ kheo phải nên biết, các chúng sanh khác cũng như ta vậy, đều sợ hình cụ, đều sợ chết, do đó không nên đánh đập không nên giết hại”.

Nói xong, đức Phật thuyết lên bài kệ: “*Sabbe tasanti daṇḍassa ... na haneyya na ghātaye ’ti*”.

Dứt pháp thoại có nhiều vị đắc thánh quả.

*

Chánh văn: **Sabbe tasanti daṇḍassa**
                          sabbe bhāyanti maccuno
                          attānaṃ upamaṃ katvā
                          na haneyya na ghātaye.

(dhp 129)

*

Thích văn:

sabbe [chủ cách số nhiều nam tính của phiếm chỉ đại từ **sabba**] tất cả, hết thảy, mọi.

tasanti [động từ tiến hành cách ngôi III số nhiều của động từ **tasati** ($\sqrt{\text{tas}}$ + a)] run sợ, hoảng hốt.

daṇḍassa [chỉ định cách số ít của danh từ nam tính **daṇḍa**] gậy gộc; hình cụ; sự hành phạt.

bhāyanti [động từ tiến hành cách ngôi III số nhiều của động từ **bhāyati** ($\sqrt{\text{bhi}}$ + a)] kinh hãi, sợ hãi.

maccuno [chỉ định cách số ít của danh từ nam tính **maccu**] sự chết, tử vong.

attānaṃ [đổi cách số ít của danh từ biệt ngữ nam tính **atta**] ta, tự mình, chính bản thân.

upamaṃ [đổi cách số ít của danh từ nữ tính **upamā**] sự so sánh, ví dụ.

katvā [bất biến quá khứ phân từ của động từ **karoti** ($\sqrt{\text{kar}} + \text{tvā}$)] sau khi làm, lấy làm...

haneyya [động từ khả năng cách ngôi III số ít của động từ **hanati** ($\sqrt{\text{han}} + \text{a}$)] giết hại, đánh đập, đã thương.

ghātaye [động từ khả năng cách ngôi III số ít, hình thức *attanopada*, ($\sqrt{\text{han}} + \text{naya}$)] sát phạt, huỷ diệt; xúi giết hại.

*

Việt văn: Mọi loài sợ hình cụ
mọi loài sợ tử vong
lấy mình làm thí dụ,
không đã thương, sát phạt.

(pc 129)

*

Chuyển văn:

Sabbe daṇḍassa tasanti sabbe maccuno bhāyanti attānaṃ upamaṃ katvā na haneyya na ghātaye.

Mọi loài đều sợ hình cụ, mọi loài đều sợ chết, khi lấy bản thân làm thí dụ không nên đã thương, không nên sát phạt.

*

Lý giải:

Hãy lấy mình làm thí dụ, nghĩa là xét mình cũng sợ người khác dùng hình cụ tra tấn, mình cũng khiếp sợ nếu bị chết.

Cũng thế, phải nghĩ, mọi loài đều sợ hình cụ tra tấn như ta vậy, mọi loài đều hoảng hốt trước cái chết như ta vậy, thì không nên đã thương người khác, không nên sát phạt người khác.

Theo chú giải, câu “*Na haneyya na ghātaye*” có nghĩa là “*Neva pahareyya na pahārāpeyya*”, không nên đánh đập cũng không nên xúi đánh đập. Tương ứng với duyên sự các tỳ kheo phe lục sư đánh đập các tỳ kheo phe thập thất sư, nên đức Phật đã dạy câu này.

Câu “*Na haneyya na ghātaye*” cũng có nghĩa là “*Neva māreyya na mārāpeyya*”, không nên giết hại cũng không nên xúi người giết hại.

Động từ *hanati* và *ghātayati* đều từ ngữ căn “han” (đánh đập; sát hại).

Trong mọi trường hợp để tránh nghiệp, gây đau khổ cho chúng sanh khác, đức Phật dạy hãy nên lượng xét mình đặt vào hoàn cảnh ấy, mình sẽ run sợ đau khổ, thì đừng tạo cảnh ấy cho chúng sanh khác. Đây là một cách tu tập trưởng dưỡng tâm bi./.

Tỳ khuru Tuệ Siêu biên soạn